

Viinakuus sai ka selget päeva näha

Mõnikord sarnaneb ilmataat teleprogrammide kokkupanijatega, lastes puha kordusi käiku.

Ain Kallis

Sel sügisel äratas tähelepanu erakordselt külma talve prognoos, mis pärines vististi Poolast, kuid viie aasta eest ennustasid Briti sünoptikud ülikarmi pakase tulekut Ida-Euroopasse. Veebruar (ainult!) tuligi keskmisest külmem.

Sarnase kordusega puutusid kokku ka päikesekiirguse uurijad. Nimelt Šveitsis Davosi linnas toimuvatel rahvusvahelistel kiirgusmõõturite võrdlustel olid ilmad oktoobri algul palju viletsamad kui Eesti omad — sadas vihma, lund, taevast oli pilves. “Vahetame ilmad ära,” pakkusid mõõtmiste korraldajad nii tänavu kui viie aasta eest.

Ja nagu 2005. aastal, sadas tänavugi Eestis keskmiselt vihma, sekka paar päeva lörtsi ja lund.

Vihma alla normi

Kui viie aasta eest oli maa kohati nii kuiv, et aednikud pidid taimi kastma, et nood talve kergemini üle elaksid, siis nüüd oli väga kuiv vaid oktoobri esimene kümmepäevak. Eesti keskmiseks sademete koguseks arutati EMHIs kõigest 0,7 mm!

Lääne-Eesti ja saared said napilt vihma ka kuu keskel, alles kuu lõpul kukkus valama, seda eriti Sõrves, kus kümne päevaga sadas 54 mm ehk 225% paljuaastasest keskmisest.

Kogu Eesti sai viinakuus keskmiselt sademeid 51 mm, mis on 73% normist. Rohkelt sadas Kirde-Eestis (Jõhvis 86 mm ehk 113% normist, Narva-Jõesuus 83 mm, 116%). Kuivemad paigad seekord olid Ruhnu saar 37 ja Tallinn 38 millimeetriga.

Soojem oli kuu algus, kaks kolmandikku oktoobrist näitas kraadiklaas aga tavalisest jahedamat temperatuuri. Erandiks olid vaid kuu viimased päevad, kui päikesel jälle mahedam pale.

Eesti keskmiseks õhutemperatuuriks arutati 5,2 kraadi (nagu mullugi), mis on 1,1 pügala võrra normist madalam näit. Nagu ikka sügiseti, oli soojem saartel (nii Vilsandil, Ristnas kui ka Sõrves 7,3°), jahedam aga Pandivere kõrgustikul (Väike-Maarjas 3,3° ja Jõgeval 3,9°).

Kõrgeim temperatuur mõõdeti seekord Lääne-Nigulas 2. kuupäeval (15,4°), madalaim aga 17. oktoobril Väike-Maarjas (−4,8°).

Kuu keskel said inimesed saartel ja põhjarannikul tunda ka marulisemat tuult Saksamaal Quannaks

ristitud tormis. Nimelt mõõdeti 15. oktoobri öösel Pakri poolsaarel maksimaalseks tuulepuhanguks 29,5 m/s, Vilsandil 28,7 ja Rohuneeme sadamas 27,6 m/s.

Siinkohal on paslik meenutada, et puhanguti võivad tuuleiilid tõusta üpris tugevaks, samal ajal kui keskmine tuule kiirus ei pruugi päris tormi (keskmine tuul rahvusvahelise skaala järgi üle 21 m/s) väärtusteni küündidagi.

Nii oli Pakril 15. oktoobri öösel keskmine tuule kiirus vaid 14 m/s ümber, Dirhami sadamas aga tolle tormi kõige kõvem — 19,4 m/s (maksimaalsed puhangud 26,6 m/s).

Ilmast mujal ja muiste

Kagu-Aasia elanikke kohutas taifuun Megi (eesti k 'säga') tegevus. Supertaifuuni staatuse sai too torm Filipiinide läheduses — tuule kiirus küündis puhanguti 72 m/s. Eelmine säärane maru möllas sealkandis Nida-nimelise taifuuni näol 2009. aastal.

Amazonase jõgi on tugeva põua tagajärjel madalaimal tasemel alates 1902. aastast. Paljud piirkonnad on kuulutatud loodusõnnetuse all kannatavaks.

Jakuutias langes õhutemperatuur juba kuu keskel alla 30 miinuspügala. Samas mõõdeti Gröönimaa läänerannikul pea 20 soojakraadi, mis on kõva näit isegi sealse suve kohta!

1910. aasta viinakuu oli Tartus jahe (4,3°) ja kuiv (32 mm).